

**wethouder Balvers
sportzaal**

adviesrapport

Quickscan natuurtoets Wethouder Balvers- zaal, gemeente Ermelo

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving

Opdrachtgever

Gemeente Ermelo

Status

Definitief

T (085) 4871265
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Wethouder Balvers- zaal, gemeente Ermelo

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van de natuurwet- en regel-
geving

Projectcode	Datum	Status
24-002	16 juli 2026	Definitief

Auteur(s)

Modellering & GIS

Tweede lezer

Opdrachtgever
Gemeente Ermelo

©Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Kieft, K. & Scholten, H. (2026). Quickscan natuurtoets Wethouder Balverszaal, gemeente Ermelo. Inventarisatie en
beoordeling in het kader van de natuurwet- en regelgeving. Rapport 24-002. Ecogroen bv

Inhoud

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding en doelstelling	7
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling	7
1.2.1 Huidige situatie	7
1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling	8
1.3 Leeswijzer	9
2. Wettelijk kader en methode	10
2.1 Omgevingswet	10
2.2 Onderzoeksmethode	10
2.2.1 Bureaustudie	10
2.2.2 Quicksan veldbezoek	10
2.2.3 Toets Flora- en fauna-activiteit	10
2.2.4 Toets Natura 2000-activiteit	11
2.2.5 Toets Natuurnetwerk Nederland	11
2.2.6 Toets houtopstanden	11
3. Soortbescherming	12
3.1 Flora	12
3.2 Zoogdieren	12
3.2.1 Vleermuizen	12
3.2.2 Eekhoorn	14
3.2.3 Kleine marterachtigen	14
3.2.4 Overige zoogdieren	14
3.3 Vogels	14
3.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten	15
3.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten	15
3.4 Amfibieën	16
3.5 Overige soortgroepen	16
3.6 Specifieke zorgplicht	16
4. Gebiedsbescherming	18
4.1 Natura 2000-gebieden	18
4.1.1 Algemeen	18
4.1.2 Stikstofdepositie	19
4.1.3 Specifiek zorgplicht Natura 2000	19
4.2 Natuurnetwerk Nederland	19
5. Houtopstanden	21
5.1 Bescherming van houtopstanden	21
6. Natuurinclusief bouwen	23
6.1 Algemeen	23

6.2	Afkoppelen regenwater en waterberging	24
6.3	Hittebestrijding	24
6.4	Planten en insecten	25
6.5	Vleermuizen	26
6.6	Huismus en gierzwaluw	27
6.7	Egel	28
6.8	Samenvatting aanbevelingen natuurinclusief bouwen	29

Geraadpleegde bronnen	30
------------------------------	-----------

Bijlagen

Bijlage 1 - Natuur in de Omgevingswet: Wettelijke kaders

Bijlage 2 - Ecologisch logboek

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Gemeente Ermelo heeft het voornemen om op drie locaties het omgevingsplan te wijzigen om woningbouw en nieuwbouw van scholen mogelijk te maken door sloop van de huidige bebouwing. Het gaat om de locaties Wethouder Balversaal, Pretoriusplein en Callunaterrein in Ermelo. In de voorliggende quickscan natuurtoets wordt ingegaan op de locatie Wethouder Balversaal. Voor uitvoering van het voornemen is een omgevingsplanwijziging nodig.

Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In deze quickscan natuurtoets zijn de effecten van het voornemen getoetst aan de beschermingskaders van de Omgevingswet ten aanzien van soorten, Natura 2000-gebieden, houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland. Ook wordt er een advies gegeven voor maatregelen m.b.t. groen- en natuurinclusief bouwen volgens het beleid van gemeente Ermelo.

NB: het onderdeel gebiedsbescherming (Natura 2000) is in juli 2026 aangepast naar aanleiding van vragen van bevoegd gezag (provincie Gelderland) op een vergunningaanvraag t.a.v. stikstof.

Soortbescherming

- In het plangebied zijn potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Verblijfplaatsen zijn mogelijk aanwezig in de spouwmuur van de sporthal. Er is geen sprake van aantasting van essentiële vliegroutes en onmisbaar foerageergebied van vleermuizen.
- In het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aanwezig. Wel zijn nesten van enkele algemeen voorkomende broedvogels te verwachten zoals gaai, roodborst, tjiftjaf, vink, spreeuw, houtduif, Turkse tortel en merel.
- De werkzaamheden leiden niet tot verlies of verstoring van groei-, nest- en/of verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van flora, overige zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden, uitgezonderd soorten waarvoor een vrijstelling van vergunningplicht geldt in de provincie Gelderland. Wel geldt de specifieke zorgplicht voor deze soorten.

Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebied. Het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (de Veluwe) ligt op 440 meter van het plangebied. Vanwege deze afstand en (lokale) aard van het voornemen zijn nadelige gevolgen – met uitzondering van stikstofdepositie – op voorhand uitgesloten.

- Het plangebied ligt op 440 meter van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en op meer dan een kilometer afstand van de Groene Ontwikkelingszone (GO). Vanwege de afstand, tussenliggende infrastructuur, de aard en omvang van het voornemen worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN en GO uitgesloten. Er zijn geen vervolgstappen nodig.

Houtopstanden

- De bomen in het plangebied liggen binnen de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Ermelo, waardoor de rijksregels voor houtopstanden niet van toepassing zijn. Wel kunnen gemeentelijke regels van toepassing zijn.

Advies en vervolgstappen

- Een zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator is uitgevoerd om te beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn voor Natura 2000-gebieden. Deze is uitgewerkt in een separate rapportage (door adviesbureau TAUW).
- Door de werkzaamheden kunnen potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Aanvullend onderzoek is nodig om te bepalen of verblijfplaatsen aanwezig zijn in de te slopen bebouwing. Indien deze worden vastgesteld en schade aan deze verblijfplaatsen niet is te voorkomen, dan is een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Afhankelijk van de resultaten van het aanvullende onderzoek kan bepaald worden of er uitzicht is op een omgevingsvergunning.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen moeten altijd worden voorkomen. Hierom dient de uitvoering van de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten het broedseizoen plaats te vinden. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart, wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door een ter zake deskundige uit te laten voeren. Bij het aantreffen van in gebruik zijnde nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de wettelijke kaders kunnen worden uitgevoerd. Vervolgstappen zijn niet aan de orde, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen. Het onderdeel broedvogels vormt daarmee geen belemmering voor het vaststellen van het omgevingsplan.
- De specifieke zorgplicht ten aanzien van soorten is altijd van toepassing. In paragraaf 3.6 zijn voorzorgsmaatregelen genoemd. Indien volgens deze voorzorgsmaatregelen wordt gewerkt én dit wordt vastgelegd in een logboek (of ecologisch werkprotocol) kan worden aangetoond dat er zorgvuldig en conform de specifieke zorgplicht wordt gewerkt. Dit onderdeel vormt geen belemmering voor het vaststellen van het plan.
- Om het plangebied op een zo groen mogelijke manier in te richten en de biodiversiteit en leefbaarheid van het gebied te vergroten kan een combinatie van de volgende maatregelen worden geïmplementeerd: installeren van vleermuis (i.c.m. aanpassing lichtuitstraling), huismus- en gierzwaluwkasten in de appartementencomplexen, het plaatsen van een waterschaal, het aanbrengen van een groen dak, het plaatsen van grasbetontegels op de parkeerplaats, het aanleggen van een geveltuin of het bekleden van de gevels en losse muren met inheemse planten, het aanleggen van meer groen (bomen en struiken), het afkoppelen van water, het aanleggen van een wadi, het aanleggen van een bloemrijke tuin i.c.m. het plaatsen van een insectenhotel en het geschikt maken van de toekomstige tuin voor egels.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Ermelo heeft het voornemen om op drie locaties het omgevingsplan te wijzigen om woningbouw en nieuwbouw van scholen mogelijk te maken. Het gaat om de locaties Wethouder Balversaal, Pretoriusplein en Callunaterrein in Ermelo. Hiervoor wordt onder andere de huidige bebouwing gesloopt. In de voorliggende quickscan natuurtoets behandelen we alleen locatie Wethouder Balversaal.

Wet- en regelgeving omtrent de bescherming van natuur verplicht vooraf te toetsen of activiteiten (kunnen) conflicteren met beschermde natuurwaarden. In deze quickscan natuurtoets zijn de effecten van het voornemen getoetst aan de beschermingskaders van de Omgevingswet ten aanzien van soorten, Natura 2000-gebieden, houtopstanden en het Gelders Natuurnetwerk. Ook wordt er een concreet en uitgewerkt advies gegeven voor maatregelen m.b.t. groen- en natuurinclusief bouwen volgens het beleid van gemeente Ermelo.

NB: het onderdeel gebiedsbescherming (Natura 2000) is in juli 2026 aangepast naar aanleiding van vragen van bevoegd gezag (provincie Gelderland) op een vergunningaanvraag t.a.v stikstof.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkeling

1.2.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt aan de Volenbeekweg en Groenling te Ermelo en is omgeven door de weg in het westen, appartementencomplexen in het noorden en oosten en een woonwijk in het zuiden (zie figuur 1.1). Op het terrein bevindt zich de sporthal Wethouder Balversaal (zie figuur 1.2) met parkeerplaats, een voetbalveldje en een skateboardparkje. De sporthal heeft een plat dak zonder dakpannen. De groenopstanden in het plangebied bestaan vooral uit bomenrijen met struiken rondom de sporthal en een klein bosje met struikgewas ten noorden/noordoosten van het skateboardparkje. Ook zijn er enkele gemeenteparkjes. Er is geen oppervlaktewater aanwezig in het plangebied.

Figuur 1.1 De ligging van het plangebied (rood omlijnd).

Figuur 1.2 Impressie van de bebouwing binnen het plangebied. Foto's: Ecogroen

1.2.2 Voorgenomen ontwikkeling

Het nieuwe omgevingsplan maakt de realisatie van appartementencomplexen van in totaal 40 woningen mogelijk met parkeerplaatsen en een speelterrein (zie figuur 1.3). Hiervoor worden de bomen en struiken langs het westen van de sporthal en tussen de sporthal en de parkeerplaats gekapt. Ook wordt een deel van de bomenrij met struikvegetatie langs het oosten van de sporthal verwijderd evenals de drie bomen die op het grasveldje langs het voetpad staan. Hiernaast gaat een groot deel van het gazon verloren. Dit groen wordt elders op het terrein gecompenseerd. De rest van het groen blijft behouden. Voor de nieuwe inrichting van het terrein wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van natuurinclusief bouwen en komt er nieuw groen om de natuurwaarden van het gebied te vergroten. De werkzaamheden duren minimaal één jaar en worden bij daglicht uitgevoerd. Er wordt geen bronbemaling toegepast.

Figuur 1.3 Inrichtingskaart Wethouders Balversaal (bron: gemeente Ermelo)

1.3 Leeswijzer

Het juridische kader waarbinnen de quickscan natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Vervolgens wordt beschreven of er beschermde soorten (hoofdstuk 3), beschermde gebieden (hoofdstuk 4) en/of beschermde houtopstanden (hoofdstuk 5) voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedssfeer van het initiatief en of er mogelijk schadelijke handelingen worden verricht. Hierbij is aangegeven welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om schadelijke handelingen te voorkomen, of een vergunningplicht van toepassing is en of vervolgonderzoek nodig is om kennisleemten op te vullen. Als laatste worden de mogelijkheden wat betreft groene- en natuurinclusieve bouwmaatregelen beschreven (hoofdstuk 6).

2. Wettelijk kader en methode

2.1 Omgevingswet

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) in werking getreden. Een groot deel van de regels over de fysieke leefomgeving is hiermee gebundeld in één wet. De Omgevingswet bestaat, naast de Omgevingswet zelf, uit vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) en één ministeriële regeling. De Omgevingswet regelt onder meer de bescherming van flora en fauna, Natura 2000-gebieden, houtopstanden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

In dit rapport wordt ingegaan op de onderdelen flora en fauna, Natura 2000-gebieden, houtopstanden en Natuurnetwerk Nederland. Bijlage 1 bevat een samenvatting van de relevante wetteksten.

2.2 Onderzoeksmethode

2.2.1 Bureaustudie

Gestart is met een bureaustudie om uit te zoeken of er beschermde soorten en gebieden (habitattypen en leefgebied van soorten met een instandhoudingsdoel) bekend zijn op en rondom het terrein. Er is gebruik gemaakt van beschikbare bronnen zoals actuele verspreidingsgegevens, waaronder de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF, 2024). Bij het raadplegen van de NDFF is een zoekgebied aangehouden van ruim één kilometer rondom het plangebied en is gezocht naar waarnemingen in de periode van de afgelopen 10 jaar. Oudere waarnemingen geven een beeld van de potenties voor beschermde natuurwaarden.

2.2.2 Quickscan veldbezoek

De verzamelde informatie uit de bureaustudie vormt de basis voor een veldbezoek dat op 08-02-2024 (3°C, bewolkt met later in het bezoek regen) is uitgevoerd door een ecoloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is het plangebied en de directe omgeving (zone van circa 50 meter) onderzocht, waarbij aandacht is besteed aan beschermde soorten en leefgebieden van soorten en habitats.

2.2.3 Toets Flora- en fauna-activiteit

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of er beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen de invloedsfeer van het plan. Vervolgens is bepaald of er schadelijke handelingen kunnen optreden als gevolg van het plan op beschermde soorten en/of hun leefgebied. Tot slot is beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn, zoals het vastleggen van mitigerende maatregelen in het plan en het uitvoeren van vervolgonderzoek.

2.2.4 Toets Natura 2000-activiteit

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of het plan kan leiden tot (significant) nadelige gevolgen voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden. Er is gestart met het bepalen welke (mogelijke) nadelige gevolgen kunnen optreden door het voorgenomen plan. Vervolgens is beoordeeld of negatieve gevolgen te verwachten zijn op instandhoudingsdoelen van omliggende Natura 2000-gebieden, en zo ja, of deze significant (kunnen) zijn. Indien (mogelijk) sprake is van significant negatieve gevolgen is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

2.2.5 Toets Natuurnetwerk Nederland

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie en het veldbezoek is beoordeeld of er door het plan effecten kunnen optreden op de kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) – in Gelderland: Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelzone (GO). Indien dit het geval is, is er een advies opgenomen over de te nemen vervolgstappen.

2.2.6 Toets houtopstanden

Om te bepalen of binnen het plangebied de Rijksregels voor het vellen van een houtopstand van toepassing zijn, is onderzocht of het plangebied buiten de ‘bebouwingscontour houtkap’ ligt en zo ja, of er uitzonderingsregels van toepassing zijn. Indien de Rijksregels van toepassing zijn, worden de eventueel vereiste benodigde vervolgstappen beschreven.

3. Soortbescherming

3.1 Flora

In het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende plantensoorten aangetroffen zoals hoge fijnstraal, hazelaar, grove den, hulst en taxus. Er staan diverse bomen met klimopbegroeiing en ook gemeentelijk groen maakt deel uit van het gebied. Zie figuur 3.1 voor een impressie van de vegetatie.

Figuur 3.1 Impressie van de vegetatie binnen het plangebied. Foto's: Ecogroen

Tijdens het veldbezoek zijn geen plantensoorten aangetroffen waarvoor een vergunningplicht geldt. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde. Wel is (mogelijk) de specifieke zorgplicht van toepassing (zie paragraaf 3.6).

3.2 Zoogdieren

3.2.1 Vleermuizen

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van foeragerende en langsvliegende exemplaren van de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis (NDFF, 2024). Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders. Dit kunnen onder andere kraamverblijven, zomerverblijven, baltslocaties, paarverblijven en winterverblijven zijn. Het verstoren, beschadigen, vernietigen of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Vleermuizen gebruiken vaak jarenlang dezelfde structuren om zich te oriënteren tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Als alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'essentieel' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water, zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen heeft binnen de Omgevingswet echter geen juridische bescherming, tenzij het essentieel is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich voornamelijk in gebouwen en/of bomen. In en rondom het plangebied zijn geen bomen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen: in de bomen ontbreken namelijk voor vleermuizen geschikte holtes en/of spleten. Wel is de sporthal geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Verblijfplaatsen kunnen aanwezig zijn in de spouwmuur die toegankelijk is via open stootvoegen.

Door de sloop van de sporthal kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Om het omgevingsplan te kunnen wijzigen is nader onderzoek nodig om de functie van het gebouw voor vleermuizen te kunnen bepalen. Wanneer verblijfplaatsen worden vastgesteld en schade aan de verblijfplaatsen niet is te voorkomen is voor vaststelling/wijziging van het plan nodig om 'uitzicht op een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit' te onderbouwen. In sommige gevallen is de vergunning nodig om het plan vast te kunnen stellen. Er is uitzicht op een vergunning wanneer er geen alternatieven zijn, er een wettelijk belang is en de staat van instandhouding van de betreffende soort niet in het geding is.

Vliegroutes

Binnen het plangebied zijn meerdere lijnvormige structuren aanwezig in de vorm van bomenrijen, straten en gebouwen. Tijdens de werkzaamheden verdwijnt een deel van deze lijnvormige structuren. Binnen en rondom het plangebied blijven echter voldoende lijnvormige structuren aanwezig zoals de bomenrij in het noorden en zuiden van het plangebied alsook de rijtjeshuizen aan de Groenling. Hierdoor is er geen sprake van verlies van een essentiële vliegroute. Omdat de werkzaamheden uitsluitend bij daglicht worden uitgevoerd, worden eventueel langsvliegende vleermuizen niet verstoord. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van vliegroutes van vleermuizen is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde.

Foerageergebieden

Door de aanwezigheid van beplanting wordt het plangebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door diverse vleermuissoorten. Als gevolg van het plan gaat beperkt foerageergebied verloren. Omdat tijdens de werkzaamheden ruim voldoende foerageergebied aanwezig blijft in de nabije omgeving van het plangebied in de vorm van bosranden, bomenrijen en tuinen, is er geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. Omdat de werkzaamheden uitsluitend bij daglicht worden uitgevoerd, worden eventueel foeragerende vleermuizen niet verstoord. Het nemen van vervolgstap-

pen ten aanzien van foerageergebied van vleermuizen is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde.

3.2.2 Eekhoorn

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de eekhoorn (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen of nesten van eekhoorn aangetroffen. In het plangebied is er (beperkt) foerageergebied aanwezig. Er is geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied, gezien het beperkte ruimtebeslag en hoeveelheid alternatief foerageergebied in de directe omgeving van het plangebied, zoals bos en bosranden, bomenrijen en tuinen. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van verblijf- of foerageergebied van eekhoorn is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde.

3.2.3 Kleine marterachtigen

In de nabije omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van de kleine marterachtigen wezel, hermelijn en bunzing (NDFF, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren of sporen aangetroffen. Het plangebied is ook weinig geschikt als vaste verblijfplaats voor kleine marterachtigen door de aanwezigheid van cultuurgroen in de vorm van gazons en aangeplante bosjes. Bovendien liggen de weinig geschikte leefgebieden binnen het plangebied geïsoleerd ten opzichte van omliggende leefgebieden door de aanwezigheid van een tussenliggende drukke weg (Volenbeekweg). Hierdoor worden geen verblijfplaatsen en belangrijke foerageergebieden binnen het plangebied verwacht voor de kleine marterachtigen. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van verblijf- of foerageergebied van de kleine marterachtigen is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde.

3.2.4 Overige zoogdieren

(Vaste) verblijfplaatsen en/of essentieel foerageergebied van andere beschermde grondgebonden zoogdieren die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling (zoals das en veldspitsmuis) worden op basis van de terreinkenmerken, het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn binnen het plangebied vaste verblijfplaatsen van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdiersoorten bekend en/of te verwachten. Dit zijn onder andere de egel, huisspitsmuis, gewone bosmuis en rosse woelmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van deze zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland een vrijstelling van het verbodsartikel voor het opzettelijk vangen en beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- en rustplaatsen. Er geldt geen vrijstelling voor het opzettelijk doden van dieren. Het nemen van mitigerende maatregelen is nodig om opzettelijk doden bij uitvoering van het plan te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is voor de uitvoering van de werkzaamheden een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. De mitigerende maatregelen zijn in paragraaf 3.6 opgenomen. Daarnaast geldt tevens de specifieke zorgplicht (zie paragraaf 3.6).

3.3 Vogels

Bij vogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie bijlage 1). Voor een aantal vogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaar rond beschermd zijn (zie kader 3.2).

Kader 3.2 Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van vogels wordt in de provincie Gelderland verstaan: in functie zijnde nesten en rustplaatsen van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwerk, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

3.3.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten**Huismus en gierzwaluw**

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de huismus en gierzwaluw (NDFF, 2024). De sporthal is ongeschikt als nestlocatie voor deze soorten, omdat er geen dakpannen of hoeken en gaten aanwezig zijn die leiden tot ruimten die voldoende ruimte bieden voor een nestlocatie. Aanwezigheid van nestlocaties wordt daarom uitgesloten. Potentiële nestlocaties zijn wel aanwezig in omliggende woningen met pannendaken. De voorgenomen werkzaamheden hebben hier geen invloed op.

Wel zijn tijdens het veldbezoek binnen het plangebied huismussen aangetroffen in de aanwezige struiken tegen het zuiden van de sporthal. Door de aanwezigheid van beplanting wordt het plangebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door de huismus. Als gevolg van het plan gaat beperkt foerageergebied verloren. Omdat tijdens de werkzaamheden ruim voldoende foerageergebied aanwezig blijft in de nabije omgeving van het plangebied in de vorm van tuinen en gemeentelijk groen, is er geen sprake van verlies van onmisbaar foerageergebied. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van foerageergebied van huismus is in het kader van de Omgevingswet niet aan de orde.

Overige vogels met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied en in de directe omgeving (<50 meter) zijn geen andere jaarrond beschermde nestlocaties van vogels bekend (NDFF, 2024) of aangetroffen tijdens het veldonderzoek. Ook worden geen belangrijke foerageergebieden binnen het plangebied verwacht voor deze overige vogels met jaarrond beschermde nesten. Het nemen van vervolgstappen voor overige vogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

3.3.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

Door de aanwezigheid van bomen en bebouwing binnen het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor enkele algemene vogelsoorten als gaai, roodborst, merel, tjiftjaf, vink, houtduif, Turkse tortel en merel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Verstoren is echter alleen verboden wanneer de storing van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. Voor de te verwachten soorten kan verstoring die van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding (altijd) worden voorkomen door te werken buiten het broedseizoen.

In het kader van de Omgevingswet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Daarmee is het dus van belang of een broedgeval wordt beschadigd of verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen begin maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Vooral soorten als merel en wilde eend kunnen tot laat in het seizoen doorgaan met broeden en ook vroeg in het seizoen starten met broeden. Indien werkzaamheden in de periode half februari tot half december worden opgestart wordt geadviseerd om voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole door

een ter zake deskundige uit te voeren. Bij het aantreffen van nesten van vogels wordt in overleg met een ecologisch deskundige bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de wettelijke kaders kunnen worden uitgevoerd.

Indien geen nesten in gebruik zijn ten tijde van de werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op broedende vogels worden uitgesloten. Vervolgstappen zijn voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten niet aan de orde, mits rekening wordt gehouden met het broedseizoen.

3.4 Amfibieën

Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) wordt voortplanting en overwintering van overige in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën zonder vrijstelling, zoals rugstreeppad, in het plangebied uitgesloten.

In het plangebied zijn geen wateren aanwezig waardoor voortplanting door amfibieën binnen het plangebied wordt uitgesloten. Waterlichamen zijn in de omgeving wel aanwezig in de vorm van een wadi/sloot en poeltje/vijver die mogelijk gebruikt worden als voortplantingswater door soorten als gewone pad en bruine kikker. Ondanks de aanwezigheid van de tussenliggende drukke weg (Volenbeekweg) tussen deze wateren en het plangebied kunnen verblijfplaatsen (overwinteringsplekken) voor amfibieën binnen het plangebied voorkomen, bijvoorbeeld in de strooisellaag van de bosjes. Bij de geplande ingrepen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie geldt voor deze soorten in de provincie Gelderland een vrijstelling van het verbodsartikel voor het opzettelijk vangen en beschadigen of vernielen van vaste rustplaatsen. Er geldt geen vrijstelling voor het opzettelijk doden van dieren. Het nemen van mitigerende maatregelen is nodig om opzettelijk doden bij uitvoering van het plan te voorkomen. Als dit niet mogelijk is, is voor de uitvoering van de werkzaamheden een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig. De mitigerende maatregelen zijn in paragraaf 3.6 opgenomen. Daarnaast geldt tevens de specifieke zorgplicht (zie paragraaf 3.6).

3.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2024) worden in het plangebied geen (vaste) verblijfplaatsen verwacht van vissen, reptielen en ongewervelden waarvoor een omgevingsvergunningplicht geldt. Wel is (mogelijk) de specifieke zorgplicht van toepassing (zie paragraaf 3.5).

3.6 Specifieke zorgplicht

Vanuit de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor soorten. De specifieke zorgplicht schrijft voor dat nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen en beperkt moeten worden. Dit betekent dat er bij de uitvoering van het plan voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden om invulling aan deze specifieke zorgplicht te geven (zie ook kader 2.1). Er zijn aanwijzingen dat er soorten - waarvoor de specifieke zorgplicht geldt - kunnen voorkomen in het plangebied. Het betreft soorten uit de soortgroepen zoogdieren, vogels, dagvlinders en bijen. De bouw-, snoei- en maai-

werkzaamheden kunnen nadelige gevolgen hebben voor (belangrijke leefgebieden van) die soorten (groeiplaatsen, nesten, foerageerplaatsen, voortplantingsplaatsen, rustplaatsen en eieren).

Met onderstaande maatregelen wordt invulling gegeven aan de specifieke zorgplicht voor soortbescherming. Geadviseerd wordt om de maatregelen tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden vast te leggen in een logboek (zie voor een voorbeeld bijlage 2). Met behulp van het logboek kan in geval van handhaving worden aangetoond dat er zorgvuldig en conform de specifieke zorgplicht wordt gewerkt.

Bij het verwijderen van groenelementen/boschages:

- wordt rekening gehouden met broedende vogels door buiten het broedseizoen te werken (zie 3.3.2);
- vooraf de werkzaamheden de te verwijderen vegetatie kort gemaaid wordt (met de hand) en de strooisellaag wordt weggehaald in de minst kwetsbare periode om het gebied onaantrekkelijk te maken voor egels en andere grondgebonden zoogdieren en amfibieën.
- vinden werkzaamheden plaats in een traag tempo, in één werkrichting, van zuid naar noord, zodat aanwezige fauna de tijd krijgt om te vluchten (richting te behouden singels);
- wordt na het snoeien van houtige gewassen minimaal één nacht gewacht met vervolgwerkzaamheden zodat grondgebonden dieren uit zichzelf naar overgebleven boschages kunnen trekken.

Overige maatregelen:

- Werken bij daglicht wordt als uitgangspunt genomen
- Het groen dient zoveel mogelijk te worden ontlast door machines, bouwketen en afgegraven grond zoveel mogelijk te plaatsen op de parkeerplaats of op het voetbalveldje (na beschermen van veld met platen)

4. Gebiedsbescherming

4.1 Natura 2000-gebieden

4.1.1 Algemeen

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is de Veluwe op circa 440 meter afstand van het plangebied (zie figuur 4.1).

Figuur 4.1 De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied (groen).

Directe nadelige gevolgen, waaronder betreding en oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebieden van soorten, worden vanwege de lokale en kleinschalige aard van het plan en de tussenliggende afstand en infrastructuur op voorhand uitgesloten. Op basis van de rapportages van de effectenindicator (Broekmeyer *et al.*, 2005, 2008; Broekmeyer, 2010; Min. van EZ, 2015) worden indirecte (uitstralende) effecten door bijvoorbeeld licht of geluid eveneens op voorhand uitgesloten, gezien de aard en omvang van het voornemen en de afstand tot habitattypen en leefgebieden van

soorten. Alleen indirecte nadelige gevolgen door stikstofdepositie (verzuring en/of vermesting) kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, gezien de reikwijdte van stikstofdepositie.

4.1.2 **Stikstofdepositie**

De activiteiten in het plangebied kunnen leiden tot een toename van stikstofdepositie in omliggende Natura 2000-gebieden. Een teveel aan stikstof kan leiden tot verzuring en vermesting van stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden in Natura 2000-gebied(en). Een zogenoemde stikstofberekening met het rekenmodel AERIUS Calculator is uitgevoerd om te beoordelen of er vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet nodig zijn voor Natura 2000-gebieden. Deze is uitgewerkt in een separate rapportage (door adviesbureau TAUW).

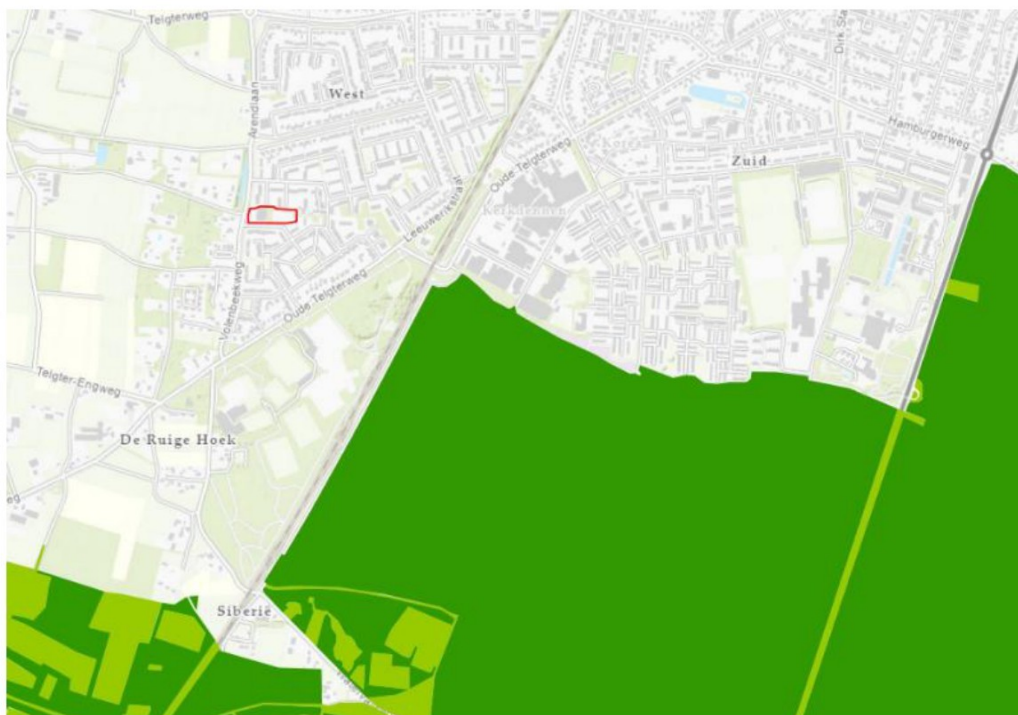
4.1.3 **Specifiek zorgplicht Natura 2000**

Vanuit de Omgevingswet geldt een specifieke zorgplicht voor Natura 2000 (zie ook bijlage 1, kader B1.3). De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar die niet significant zijn (zoals verstoring of verslechterde gevolgen). Uit voorgaande paragrafen blijkt dat er geen sprake is van nadelige gevolgen voor Natura 2000-gebieden, waardoor er bij voorliggend plan geen vervolgstappen aan de orde zijn in het kader van de specifieke zorgplicht Natura 2000. Een eventuele uitzondering hierop geldt voor de mogelijke nadelige gevolgen door stikstofdepositie. De stikstofrapportage moet uitwijzen of dit aan de orde is (zie paragraaf 4.1.2).

4.2 **Natuurnetwerk Nederland**

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland, in Gelderland Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene ontwikkelingszone (GO) genoemd (zie figuur 4.2). Het meest nabijgelegen GNN-gebied ligt op circa 440 meter van het plangebied (dit komt tevens overeen met het Natura 2000-gebied Veluwe) en de afstand tot de GO is meer dan een kilometer. Vanwege de tussenliggende afstand en infrastructuur zijn directe effecten op het GNN en GO, zoals oppervlakteverlies, op voorhand uitgesloten. Provincie Gelderland hanteert geen externe werking. Het is echter mogelijk dat ook ontwikkelingen buiten de GNN/GO van invloed zijn op het functioneren van de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN/GO. Dit zijn indirecte invloeden zoals verstoring. In lijn met vaste jurisprudentie, is het voornemen getoetst in het kader van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (voorheen: goede ruimtelijke ordening) (zie ook bijlage 1, kader B1.5).

Tussen het plangebied en het GNN liggen meerdere wegen en woningoppervlakten. Vanwege deze tussenliggende infrastructuur, de aard en omvang van het voornemen (zie ook paragraaf 1.2.2) worden negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de GNN/GO uitgesloten. Dat wil zeggen dat rust, donkerte, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang van het NNN niet worden aangetast door de beoogde plannen. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van het NNN is niet aan de orde.

Figuur 4.2 De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelzone (lichtgroen).

5. Houtopstanden

5.1 Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand buiten de bebouwingscontour houtkap is (in veel gevallen) beschermd door de regels van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Dit geldt niet voor houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat. Er gelden nog diverse andere uitzonderingen (zie kader 5.1).

De houtopstanden in het plangebied liggen binnen de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap van de gemeente Ermelo (zie figuur 5.1). Dit betekent dat er in het plangebied geen sprake is van door het Bal beschermde houtopstanden. Voor het vellen van bomen in het plangebied zijn geen vervolgstappen aan de orde.

NB: Behalve dat houtopstanden beschermd kunnen zijn door Rijksregels, kunnen ook gemeentelijke regels van toepassing zijn op het vellen van bomen. Toetsing aan gemeentelijke regels is geen onderdeel van dit rapport. Meer informatie hierover is beschikbaar via gemeente Ermelo.

Kader 5.1 Houtopstanden waarvoor de regels uit het Bal niet van toepassing zijn

Voor onderstaande houtopstanden zijn de beschermingsregels uit het Bal niet van toepassing:

- Houtopstanden op erven en in tuinen;
- Bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten worden geteeld;
- Houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, als deze niet ouder zijn dan 20 jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande:
 - wegbeplantingen;
 - beplantingen langs waterwegen; en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand voor de bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand;
- Uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa als zijn:
 - ten minste eens per 10 jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens 10.000 stoven per ha per beplantingseenheid, die bestaat uit aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan 2 meter; en
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- Houtopstanden die een kleinere oppervlakte grond beslaan dan 10 are, of bestaan uit een rijbeplanting die 20 of minder bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Bron: artikel 11.111, tweede lid, onder a t/m j, van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal).

Figuur 5.1 De ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de bebouwingscontour houtkap (geel is buiten de bebouwingscontour en grijs is binnen de bebouwingscontour).

6. Natuurinclusief bouwen

6.1 Algemeen

Gemeente Ermelo maakt gebruik van een puntensysteem waarbij, afhankelijk van de omvang van het bouwproject, een verplicht aantal punten voorgeschreven wordt. Omdat het plangebied in de categorie van oppervlakte tussen de 2.000 m² en 10.000 m² valt, moet er minimaal 16 punten gehaald worden.

Dit hoofdstuk gaat in op de maatregelen om de lokale flora en fauna een plek te geven in de plannen en om de biodiversiteit en leefbaarheid in het plangebied in de toekomstige situatie te vergroten. Biodiversiteit is de verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied en omvat alle soorten planten, dieren en micro-organismen. Het is het totaal aan levende organismen en ecosystemen en de interacties daartussen (zie kader 6.1).

Het plangebied heeft kansen om van meerwaarde te zijn voor de groene leefomgeving. Dit hoofdstuk beschrijft per voorgestelde maatregel wat het nut ervan is, wat deze inhoudt en hoe deze tot een succes gemaakt kan worden.

Kader 6.1 Toenemende belangstelling voor biodiversiteit

Achteruitgang biodiversiteit

De belangstelling voor biodiversiteit is de laatste jaren toegenomen, zeker nadat bekend is geworden dat nog altijd een derde van onze planten- en diersoorten in hun voortbestaan wordt bedreigd en op de Rode Lijst staat. In een deel van onze natuurgebieden zijn tekenen van herstel zichtbaar, maar met de biodiversiteit in agrarisch en stedelijk gebied gaat het nog steeds niet goed, becijferde het Compendium voor de Leefomgeving (2019). Enerzijds gebeuren er goede dingen: het Natuurnetwerk Nederland wordt aangelegd, er worden herstelmaatregelen genomen in en om Natura 2000-gebieden en de eerste tekenen van een natuurinclusieve omslag in de landbouw zijn zichtbaar. Anderzijds blijft resultaat in veel opzichten achter. Wereldwijd worden één miljoen soorten in hun voortbestaan bedreigd. Oorzaken zijn onder meer verlies van leefgebied, klimaatverandering, vervuiling en invasieve exoten (IPBES 2019).

Herstel biodiversiteit

Een robuuste, biodiverse natuur zorgt voor frisse lucht en schoon water, bestuiving van onze gewassen, vangt piekbuien op en zorgt voor een aangenaam en gezond leefklimaat in de stad. Steeds meer overheden, organisaties en ondernemers zien het belang van biodiversiteitsherstel, omdat ze zelf geloven in de waarde van biodiversiteit of omdat hun klanten erom vragen. In ons denken en doen moet een omschakeling plaatsvinden van 'schade beperken' naar 'natuurinclusief werken' en 'versterken van de natuur'.

6.2 Afkoppelen regenwater en waterberging

Regenwater wordt in Nederland over het algemeen via de regenpijp afgevoerd naar het riool. Omdat verdroging van de ondergrond door een te lage grondwaterspiegel de laatste jaren veel voorkomt, is het wenselijk om regenwater zoveel mogelijk te laten infiltreren wat positief is voor de grondwaterstand, maar vooral ook voor bomen en planten in de nabije omgeving. Dit kan gedaan worden door bijvoorbeeld de regenwaterafvoer niet op het riool aan te sluiten, maar te laten uitstromen in wadi's of ondergronds aangelegde infiltratiekragen. Wadi's zijn verdiepte groene zones die in de zomer gemaaid kunnen worden, maar die bij regenval het regenwater bufferen en langzaam laten infiltreren in de bodem. Infiltratiekragen kunnen bij aanleg van de woningen ingegraven worden. Een andere optie is om grasbetontegels te gebruiken op de nieuwe parkeerplaats. Dit alles zorgt ervoor dat regenwater sneller de grond in trekt of vastgehouden wordt, zodat er geen plassen ontstaan. De grasbetontegels moeten wel ingezaaid worden met graszaad, indien men gras preferreert boven wilde planten (onkruiden).

Binnen het plangebied kan er door het afkoppelen van regenwater (i.c.m. het installeren van infiltratiekragen) (1 punt), het aanleggen van een wadi in de buurt van het speelterrein (1 punt) en het gebruiken van grasbetontegels op de parkeerplaats (1 punt) 3 punten worden verdiend.

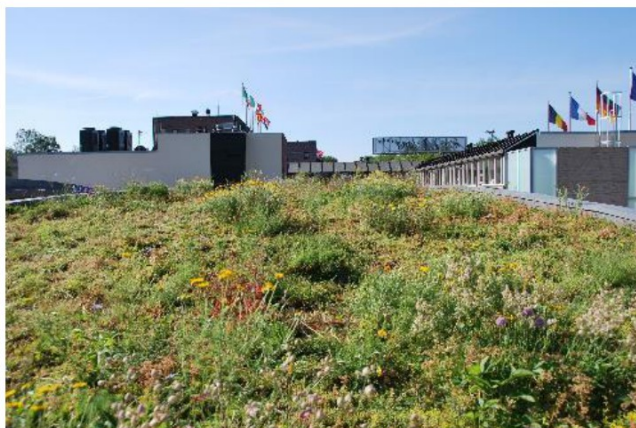
6.3 Hittebestrijding

Gemiddeld ligt de temperatuur in een stedelijke omgeving hoger dan daarbuiten. Dit verschijnsel wordt ook wel het hitte-eiland effect genoemd. De opname van warmte door verharde oppervlakten speelt een belangrijke rol. Doordat bestrating warmte opneemt en vasthoudt, kan de temperatuur in een stedelijke omgeving tot wel 4°C hoger liggen dan in het buitengebied. Vooral tijdens hittegolven kan dit bij bewoners een toename van hittestress veroorzaken.

Het hitte-eiland effect kan worden bestreden door te zorgen dat de absorptie en verdamping van water beter wordt. Doordat verharde oppervlakten minder of geen vocht vasthouden, ligt de verdamping van water in een stedelijke omgeving lager. Een goede mogelijkheid om het hitte-eiland effect te verlagen is het aanleggen van een groen dak (figuur 6.1) dat ervoor zorgt dat de zonnestraling op het anders donkere dak niet wordt opgenomen, maar regen wel. Tijdens de zomer houdt het groene dak de warmte buiten, terwijl het in de winter juist warmte binnenhoudt. Daarnaast kan het een grote bijdrage leveren aan het vergroten van de biodiversiteit in het gebied. Er zijn kant-en-klare sedumdaken verkrijgbaar, gemengd met laag groeiende Nederlandse kruidachtige planten die het goed doen op droge, zonnige plaatsen met arme zandbodems. Een voorbeeld is de sedum-wildflowermat met soorten als akkerhoornbloem, grasklokje, steenanjer, brunel, marjolein, muizenoor en zandblauwtje. Deze bloeiende planten trekken veel bijen- en hommelsorten aan. Verder kunnen er nog extra laagblijvende inheemse soorten bijgezaaid worden om de biodiversiteit nog meer te versterken. Groene daken kunnen zowel op vlakke als schuine daken geplaatst worden.

Naast groene daken kunnen ook grasbetontegels voor de parkeerplaats gebruikt worden zoals eerder benoemd. Hiernaast kan ook meer hitte worden vastgehouden door extra bomen en planten te plaatsen rondom het grasveld en skateparkje of rond de nieuwe appartementencomplexen in de vorm van een geveltuin of door de gevels en losse muren met inheemse planten te bekleden. Zo hebben de maatregelen niet alleen een positief effect op de biodiversiteit, maar ook op het welzijn van de bewoners. Met het groene dak met sedum, grassen, kruiden en dwergheesters (3 punten), het gebruik van grasbetontegels (1 punt, zie ook 6.2), het aanleggen van een geveltuin (1 punt) of het bekleden van de gevels en losse muren met inheemse planten (2 punten) en het aanleggen van

meer groen door bijvoorbeeld bomen of struiken aan te planten (1 punt) kunnen maximaal 7 punten worden verdiend.

Figuur 6.1 Voorbeeld van een groen dak van Sempergreen.

6.4 Planten en insecten

In het plangebied is beperkte potentie om te zorgen voor een bloeiende vegetatie. Het is hier bijvoorbeeld mogelijk om een bloemrijke tuin aan te leggen als onderdeel van de appartementencomplexen. Bloeiende planten trekken allerlei insecten aan zoals vlinders, bijen en hommels. Deze bloemrijke tuin kan worden gecombineerd met een insectenhotel zoals weergegeven in figuur 6.2. Insectenhotels bieden o.a. nestgelegenheid voor solitaire bijen en kunnen bijvoorbeeld voorzien worden van een informatie paneel om bezoekers te informeren over het nut en de noodzaak van dit soort voorzieningen.

Solitaire bijen zijn familieleden van de bekende honingbij. In ons land komen zeker 300 soorten solitaire bijen voor. De vrouwtjes van solitaire bijen hebben wel angels maar steken mensen niet. Ze leven, in tegenstelling tot de honingbij en hommels, niet in een kolonie. Een solitair vrouwtje maakt een nestje in de grond, in een leemwand of in bestaande gangen in hout. Solitaire bijen zijn, net als de honingbij, van buitengewoon groot belang voor de natuur, onder andere omdat ze bloemen bestuiven. Daarnaast dienen ze als voedsel voor andere dieren zoals zangvogels (zie ook paragraaf 6.6).

Houtblokken, waarin gangen geboord zijn van verschillende diameters, vormen ideale nestplaatsen voor vele soorten bijen, zoals metsel- en klokjesbijen. Andere soorten kunnen terecht in bundels riet, bamboe of blokken leem. Door nestgelegenheden aan te bieden op een zonnige plaats (zuidzijde) in een houten frame met overkapping wordt een optimaal insecten- of bijenhotel gecreëerd. Er bestaan veel soorten insectenhôtels, helaas ook vele slechte versies waarvan bijvoorbeeld de diameters van de gaatjes ongeschikt zijn of de randen van de gaatjes te gerafeld. Zorg ervoor dat er bij een professionele leverancier wordt gekocht zoals Vivara (pro), veldshop of Natuurmonumenten.

Door te zorgen voor een bloemrijke tuin en het installeren van een insectenhotel kunnen 2 punten worden verdiend.

Figuur 6.2 Voorbeeld van een groot bijenhotel en een detail van een bijenhotel in een particuliere tuin. Foto's Ecogroen.

6.5 Vleermuizen

Vleermuizen zijn een waardevolle schakel in een ecosysteem. Aanwezigheid van deze dieren is niet alleen bevorderlijk voor de biodiversiteit, ook bewoners van de toekomstige appartementencomplexen hebben hier profijt van. Vleermuizen voeden zich namelijk met insecten, onder andere muggen, waardoor de overlast daarvan vermindert. In de omgeving komen verschillende soorten vleermuizen voor zoals eerder benoemd, o.a. de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger. Het is daarom aan te bevelen vleermuisverblijven te realiseren in of aan de nieuw te bouwen woningen.

Voor het realiseren van vleermuisverblijven zijn goede opties mogelijk binnen de te bouwen appartementencomplexen. Voor een langdurig gebruik kunnen onopvallende vleermuiskasten worden ingebouwd (deze kunnen aan de buitengevel worden geplaatst) in de gevel (figuur 6.3). Ze worden geïntegreerd in de spouwmuuren van de woningen. Er zijn kasten met één compartiment of grotere kasten met meerdere compartimenten met hun eigen microklimaten zodat vleermuizen kunnen kiezen. Met een combinatie van meerdere typen vleermuiskasten wordt een aanbod gecreëerd waar meerdere soorten vleermuizen jaarrond gebruik van kunnen maken. Een andere goede mogelijkheid is het toegankelijk maken van de spouwmuur (figuur 6.4). Dit geeft de vleermuizen meer bewegingsvrijheid om een geschikte plek te vinden dan een inbouwkast. De verwachting is dat nieuwe verblijfplaatsen snel gevonden worden door de vleermuizen die er mogelijk al zitten of uit de buurt komen.

Vleermuizen maken gedurende de verschillende jaargetijden gebruik van een netwerk aan verblijfplaatsen. Een groot en divers aanbod aan verblijfplaatsen is daarom van groot belang. De aanwezigheid van een vrije aanvliegroute is essentieel. Het wordt daarom afgeraden om hoog opgaande vegetatie direct voor vleermuisvoorzieningen te planten of om vleermuiskasten direct naast openstaande ramen te plaatsen. Verder dienen de vleermuiskasten niet direct beschenen te worden door kunstmatige lichtbronnen zoals lantaarnpalen.

Figuur 6.3 Ingemetselde vleermuisverblijfplaatsen. Bron: Ecogroen.

Figuur 6.4 Het realiseren van gebouwen met een toegankelijke spouw via open stootvoegen is voor gebouwbewonende vleermuizen vaak de beste optie. Bron: Ecogroen.

In de directe omgeving van de te bouwen appartementencomplexen zou het bevorderlijk zijn om rekening te worden gehouden met de vleermuizen. Door armaturen te gebruiken die alleen naar beneden schijnen, blijven verblijfplaatsen donker. Tot slot wordt aangeraden om verlichting met een zo laag mogelijke sterkte te kiezen en kritisch te bekijken of verlichting op alle beoogde plekken noodzakelijk is. Ook kan men in bepaalde situaties werken met bewegingsmelders in combinatie met verlichting.

Door meerdere vleermuiskasten in te bouwen kunnen afhankelijk van de grootte van de appartementencomplexen minimaal 4 punten worden verdiend. Hierbij wordt aangeraden om dus ook rekening te houden met de verlichting rondom het gebouw om een extra punt te verdienen. Ook wordt aanbevolen om de spouwmuur toegankelijk te maken voor vleermuizen.

6.6 Huismus en gierzwaluw

In de wijde omgeving van het plangebied komen zowel huismussen als gierzwaluwen voor. Voor deze soorten is op dit moment geen potentie voor een nestplaats in het plangebied, maar geschikte faciliteiten kunnen wel worden meegenomen in het ontwerp van de appartementencomplexen om deze soorten aan te trekken. Voorbeelden van nestgelegenheden voor gierzwaluw en huismus zijn neststenen (zie figuur 6.5), nestkasten en het verhoogd aanbrengen van vogelschroot. Bij het nemen van maatregelen voor mussen en gierzwaluwen, is het van belang om ook de leefomgeving geschikt te maken. Dit kan gedaan worden door extra wintergroene hagen en struiken te plaatsen. Hier kunnen de mussen voedsel vinden en het biedt schuilplaatsen. Een waterschaal voor vogels kan ook worden geplaatst.

Door meerdere nestfaciliteiten (in) te bouwen kunnen afhankelijk van de grootte van het appartementencomplexen minimaal 4 punten worden verdiend. Door ook een waterschaal te plaatsen kan nog een extra punt worden verdiend.

Figuur 6.5 Een neststeen, bezet door een huismus. Vergelijkbare oplossingen zijn er voor de gierzwaluw.

6.7 Egel

Egels leven onder andere in struiken en hagen waar ze hun slaapplekken hebben en veel slakken, kevers en rupsen vinden. Door groenvoorzieningen aan te brengen kunnen egels (en vogels) profiteren. Om de struiken extra aantrekkelijk te maken voor egels kunnen (onder de struiken) verblijfplaatsen gemaakt worden waar de egel gebruik van kan maken. Deze verblijfplaatsen zijn te koop, maar door zelf een ruimte onder stenen of boomstammen te maken is hier op een meer natuurlijke manier in te voorzien. Als de boomstammen 0,5 tot 1,0 meter lang zijn is dat al voldoende. Als hier naast ook nog dichte bodembedekkende planten groeien, biedt dit helemaal een goed beschutte verblijfplaats.

Afhankelijk van de plannen met de tuin van de appartementencomplexen kan er ook voor de toekomstige tuinen van bewoners rekening worden gehouden met de egel. Door aan de achterzijde van elke tuin een haag te planten, kunnen egels alle tuinen benutten als foerageergebied. Indien schuttingen worden toegepast, kan met behulp van uitsparingen een 'egelsnelweg' worden gecreëerd. Een dergelijke uitsparing dient 13 x 13 centimeter groot te zijn (figuur 6.6). Hiermee kan 1 punt worden verdiend.

Figuur 6.6 Een voorbeeld van een uitsparing in een schutting die door egels gebruikt kan worden om verschillende tuinen te bereiken. Bron foto: Nature Today

6.8 Samenvatting aanbevelingen natuurinclusief bouwen

Om 16 punten te verzamelen kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- Afhankelijk van de grootte en constructie van de appartementencomplexen kunnen:
 - vleermuiskasten worden ingebouwd (1 punt per kast). Hierbij dient specifiek rekening te worden gehouden met het licht in en rondom de appartementencomplexen om vleermuizen zo min mogelijk te hinderen (1 punt).
 - 2 huismuskasten en 2 gierzwaluwkasten worden ingebouwd (1 punt per kast). Ook kan een waterschaal worden geplaatst (1 punt).
- Een groen dak aanbrengen met sedum, grassen, kruiden en dwergheesters (3 punten)
- Grasbetontegels plaatsen op de parkeerplaats (1 punt)
- Een geveltuin aanleggen of het bekleden van de gevels en losse muren met inheemse planten (1 of 2 punten)
- Het aanleggen van meer groen door bijvoorbeeld bomen of struiken aan te planten (1 punt).
- Het afkoppelen van regenwater en het plaatsen van infiltratiekragen (1 punt) en het aanleggen van een wadi op het voetbalveldje (1 punt).
- Het aanleggen van een bloemrijke tuin (1 punt) en het aanbrengen van een insectenhotel (1 punt).
- Het geschikter maken van de aanwezige struiken en de toekomstige tuin(en) van de appartementencomplexen voor de egel (1 punt).

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2023). Kennisdocument huismus *Passer domesticus*. Versie 2.1 februari 2023. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Juridisch Kader behorende bij de Kennisdocumenten Soorten, versie 2.0 januari 2024. BIJ12, Utrecht.

BIJ12 (2024). Kennisdocument kleine marterachtigen Bunzing - Hermelijn – Wezel. Versie 1.0 januari 2024. BIJ12, Utrecht.

Broekhuizen, S. K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (2016). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Broekmeyer, M.E.A. (2010). Update effectenindicator 2009. Wageningen, Alterra-rapport 1976, Alterra, Wageningen.
<https://edepot.wur.nl/134147>

Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins & C.C. Vos (2005). Effectenindicator Natura 2000-gebieden; achtergronden en verantwoording ecologische randvoorwaarden en storende factoren. Alterra-rapport 1375, Alterra, Wageningen. <https://edepot.wur.nl/44536>

Broekmeyer, M.E.A., E.P.A.G. Schouwenberg, M. van der Veen, D. Prins, & C.C. Vos (2008). Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Aanvulling bij Alterra-rapport 1375 uit 2005. Alterra, Wageningen. <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicator.aspx>

Creemer, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Internet

NDFF (2024). Nationale databank flora en fauna. Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Laatste raadpleging in februari 2024.

RAVON (2024). Website met soortinformatie over de Nederlandse reptielen, amfibieën en vissen (<http://www.ravon.nl>). Laatste raadpleging in februari 2024.

Sovon (2024). Website met soortinformatie over de Nederlandse vogels (<http://www.sovon.nl>). Laatste raadpleging in februari 2024.

Zoogdiervereniging (2024). Website met soortinformatie over de Nederlandse zoogdieren (<http://www.zoogdiervereniging.nl>). Laatste raadpleging in februari 2024.

Bijlagen

Bijlage 1

Natuur in de Omgevingswet: Wettelijke kaders

Kader B1.1: Algemene zorgplicht

Algemene zorgplicht (Afd 1.3 Ow)

De Omgevingswet kent een algemene zorgplicht, uitgewerkt in de artikelen 1.6, 1.7 en 1.7a van de Omgevingswet. Deze geeft aan dat eenieder (overheden, bedrijven en burgers) verantwoordelijk is voor een veilige en gezonde leefomgeving, door nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en ongedaan te maken. Het bevat ook een algemeen verbod op het verrichten van activiteiten die leiden tot aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving. In principe geldt de algemene zorgplicht altijd, tenzij er een specifieke zorgplicht is uitgewerkt voor bepaalde activiteiten.

Kader B1.2: Flora en fauna

Specifieke zorgplicht flora en fauna

In het Besluit algemene leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor alle in het wild levende dieren en planten, met inbegrip van de relevante directe leefomgeving van soorten (foerageergebied, rustplaatsen). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht (zie kader B1.1). Iedereen die een activiteit uitvoert met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten ('flora- en fauna-activiteit'), moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27 lid 1 van het Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat onderzoek wordt verricht naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I VR en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4 lid 2 van de VR;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V van de HR;
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX van het Bal).

De kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten is dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid, van het Bal wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten. In art. 11.27, tweede lid, onder b, van het Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te hebben voldaan, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een quickscan of nader onderzoek wordt vastgelegd.

Flora- en fauna-activiteit

Bij het uitvoeren van activiteiten in de leefomgeving moet op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet beoordeeld worden of sprake is van:

1. een flora- en fauna-activiteit en
2. of voor de gevolgen van een flora- en fauna-activiteit een omgevingsvergunningplicht geldt.

Een flora- en fauna-activiteit is een activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten. In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 van het Besluit algemene leefomgeving (Bal) zijn de handelingen genoemd waarvoor een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit vereist is ten aanzien van de daarin genoemde beschermde dieren en planten in het wild. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 van het Bal), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 11.46 van het Bal.
- Andere soorten (artikel 11.54 van het Bal), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor een omgevingsvergunning vereist kan zijn (bijlage IX van de HR).
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt (artikel 11.56 van het Bal).

Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een omgevingsvergunning aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken, aan welk wettelijk belang wordt voldaan en dat de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar komt.

Voorafgaand aan het vaststellen van een plan moet in het geval van schadelijke handelingen zijn beoordeeld of er zicht is op het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit. Als aantoonbaar zicht is op het verkrijgen van een omgevingsvergunning kan het plan worden vastgesteld.

Kader B1.3: Natura 2000-gebieden**Specifieke zorgplicht Natura 2000-gebieden**

In het Besluit algemene leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden (en bijzondere nationale natuurgebieden) (art. 11.6 van het Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6 lid 1 van het Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. Er moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, dan verplicht de specifieke zorgplicht om met betrekking tot deze mogelijke gevolgen passende preventieve maatregelen te nemen (art. 11.6 lid 2 onder d van het Bal), of, als dit niet gaat, om passende herstelmaatregelen te treffen (art. 11.6 lid 2 onder f van het Bal). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten maar ook voor activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden, maar die niet significant zijn (zoals verstorende of verslechterende gevolgen).

Natura 2000-activiteit

De Omgevingswet regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR).

Bij een project moet beoordeeld worden of sprake is van een 'Natura 2000-activiteit'. Dat is een 'activiteit (het realiseren van een project) die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Of sprake is van een Natura-2000-activiteit wordt onderzocht in een voortoets. Een Natura 2000-activiteit is vergunningplichtig (art. 5.1 lid 1 van de Ow). De term 'Natura 2000-activiteit' geldt alleen voor projecten. Voor plannen is er een ander afwegingskader dat, hoewel vergelijkbaar met een Natura 2000-activiteit, elders in het stelsel Omgevingswet is verankerd. Een plan mag volgens art. 10.24 Bkl worden vast-

gesteld als uit een passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53c, eerste lid, van de Omgevingswet de zekerheid is verkregen dat het plan de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zal aantasten.

Als er uit de voortoets naar voren komt dat de activiteit geen 'Natura 2000-activiteit' is, of als er sprake is van een vergunningsvrij geval, is er mogelijk nog wel sprake van een 'activiteit die nadelige (maar zeker geen significante) gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied'. Hoewel voor deze type activiteit geen vergunningplicht geldt, blijft de specifieke zorgplicht voor deze activiteiten van toepassing.

Kader B1.4: Houtopstanden

Specifieke zorgplicht houtopstanden

In het Besluit algemene leefomgeving (Bal) is een specifieke zorgplicht opgenomen voor houtopstanden (art. 11.116 van het Bal). Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht (zie kader B1.1). Iedereen die een activiteit uitvoert waarbij een beschermde houtopstand wordt geveld en grond wordt herbeplant, moet nadelige gevolgen voor de natuurbescherming, het bosareaal en landschappelijke waarden zoveel mogelijk voorkomen, en voor zover dat niet mogelijk is moeten gevolgen worden beperkt of ongedaan gemaakt (art. 11.116 van het Bal).

Houtopstanden

Afdeling 11.3 van het Besluit algemene leefomgeving (Bal) regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij het Bal beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen, én die zich bevindt buiten de bebouwingscontour houtkap. De bebouwingscontour houtkap (art. 11.111 lid 2 van het Bal) is (door de gemeente) vastgelegd in een omgevingsplan (art. 5.165b van het Bkl). In bepaalde gevallen is er - ondanks dat aan genoemde voorwaarden voldaan wordt - alsnog geen sprake van een beschermde houtopstand, bijvoorbeeld wanneer deze zich bevindt op een erf of in een tuin (art. 11.111 lid 2 van het Bal). Voor het vellen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt een meldplicht (art. 11.126 van het Bal) en herplantplicht (art. 11.129 van het Bal). Het voornemen tot velling moet tijdig gemeld worden bij bevoegd gezag; waarbij de termijn bepaald wordt door het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt (art. 11.113 van het Bal), soms is dat het Rijk (art. 11.114 onder a van het Bal). Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant (art. 11.129 van het Bal). Provinciale staten kunnen in de omgevingsverordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) geveld opstand stond.

Kader B1.5: Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) en uitgewerkt in provinciale omgevingsverordeningen. In het Bkl staat dat bij omgevingsverordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen, waarbij tevens de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden worden vastgesteld. Bij omgevingsverordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van omgevingsplannen en projectbesluiten. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen of nabij het NNN, waarbij een omgevingsplan gewijzigd moet worden dan wel een projectbesluit wordt verleend, geldt een 'ja, mits'-afweging. Dit houdt kortweg in dat aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN alleen toegestaan is als deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in de omgevingsverordening en verankerd in de omgevingsplannen.

Bijlage 2

Ecologisch logboek

Handeling	Datum	Locatie	Paraaf ecologisch toezichthouder	Eventuele bijzonderheden/ opmerkingen